

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

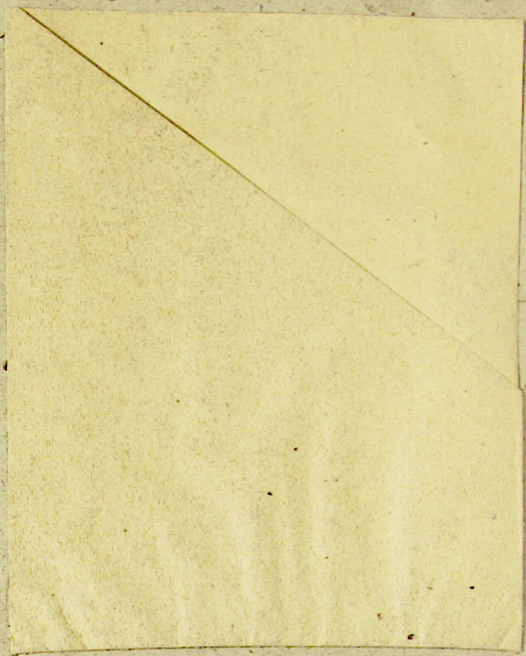
ՈՒՂՂԱԳՐԱԿԱՆ
ԾՈՑԱՏԵՏՐ

(ԳՈՐԾՆԵԿԱՆ)

Ոճառի գործածությունը պարբերական կարգով
գործածական բառերով .

Աշխատանքից Գ. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՎՐԱՍՏԱՆԻ ԳԵՏՆՆԵՐԱՏ
(ՍՍ. ԽԵՆԼ. Գ.Ս.ՄԻ)
ԹԻՖԼԻՍ—1933

491.99-1(03)

2-85

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԿՐԹԱԳՐԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Արց.

ՈՒՂՂԱԳԻՐԱԿԱՆ

91.99-3

ԾՈՑԱՏԵՏՐ

(Գ Ո Ր Ծ Ն Ա Կ Ա Ն)

Ռ ԵՐԱՅԻ ԳՐԾԱԾԱՐՅՈՒՆԸ ԱՅՐԻՆՔԱԿԱՆ ԿԱՐԳՈՎ
ԳՐԾԱԾԱԿԱՆ ԲԱՌԵՐՈՒՄ

3000

ԱՇԽԱՏԱԽԻՐԵԿ Գ. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Վ Ր Ա Ս Տ Ա Ն Ի Պ Ե Տ Հ Ր Ա Տ

(Ս Ա Խ Ե Լ Գ Ա Մ Ի)

ԹԻՖԼԻՍ 1933

A $\frac{1}{2017}$

Տեխ. խմբագիր } Գ. Բաբուրյան
Սրբագրիչ

Գլավլիտի լիազոր՝ № — Ծ—695

Հանձնված և արտրաժնին 1/II

Ստորագրվ. տպագր. 15/VI.

Թղթի ստանդ. ձևը 62×94

Տիրաժ 3000

2-րդ տպարան Սախելգամի, Լենինի փող. № 3.

Պատվեր № 240

Բ Ա Յ Ա Տ Ր Ա Կ Ա Ն

Սույն բառգրքույկը կազմված է, վորպես ստուգիչ ձեռնարկ, առաջին հերթին աշխատանքային դպրոցների աշակերտության, լիկկայանների (արդի բանվ. չորսամյակների), բարձր տիպի դպրոցների, բանֆակների և տեխնիկումների ուսանողության համար:

Ինչպիսի սեփորմի յեւ յենթարկվի հայկական ուղղագրությունը, ուն, ինչպես և ըն հնչյունային հիմնական փոփոխություն չեն կարող կրել:

Նկատելի յե, վոր հայ դպրոցականները, մանավանդ վրաստանում, շատ սխալներ են անում ույով գրվող բառերի մեջ, մի բան, վոր հետեւանք է հայկական լեզվի բարձրանների բազմազանության: Առանձնապես նրանց պատկերացումով ույով պետք է գրվեն այնպիսի բառեր, ինչպես՝ վոսկոր, կրակ, կրճատել: Ռ տառի ուղղագրությունը չիմանալն առաջ է բերում և մտքի սխալներ (արու, առու, արատ, առատ, լուր, լուռ): Նախապես սխալները կանխելու նպատակով չափազանց անհրաժեշտ համարեցինք լույս

ընծայել այս բառգրքույկը, վորի մեջ այբբենական կարգով բացի արմատական բառերից և բառարմատներից տեղ են գտել նաև, մեր կարծիքով, կազմութեան կողմից համարյա միաձուլ բառի տպավորութիւնն թողնող, միանգամից չըգտնվող, բարդ և ածանց. բառեր և գործածութիւններ:

Ռ-յով գրվող մնացած բառերի ուղղագրութիւնը հեշտութեամբ խմացվում է արմատական բառերի, բառարմատների ոգնութեամբ (ձեռ, ձեռնոց, առատածեռն), ինչպես և բառգրքույկումս յեղած բարդ և ածանց. բառերի հետևողութեամբ:

Կարևոր գտանք այնուամենայնիվ առ նախդիրով սկսվող գործածակ. բոլոր բառերը գետեղել: Ավելորդ չհամարեցինք նաև մտցնել գալառարարբառից, ոտարազի բառերից և դրարարածներից յեղած կարևոր բառերն ու գործածութիւնները (առհավատչյա, առ ի չգոյն, ի բաց առյալ): Մուծված են նաև արդեն քաղաքացիութիւնն ստացած ժամանակակից խորհրդային բառեր և բառահասպալումներ:

Բառգրքույկումս կուտակում առաջ չբերելու և ոգավողներին յերկար փնտրումից ազատելու նպատակով մի շարք բառեր դրել ենք ուղղակի

հաջորդաբար՝ համապատասխան այրբենական կարգում:

Տեղնուտեղը նշանակել ենք բոլոր այն բաները, վորոնք գրությամբ նույնն են, բայց իմաստով տարբեր՝ արու—առու, արատ—առատ և այլն:

Նախքան տպագրության հանձնելը, թիֆլիսի՝ հայ լեզվի կաբլինետում քննության դնելուց, նրա հավանությունը ստանալուց և գրաբարագետ Ստ. Մալխասյանի մոտ ճշտելուց հետո, մենք յերկար ժամանակ գործածության մեջ ենք դրել մեր ձեռագիր որինակը և յեկել այն համոզման, վոր նա սպառում է ու-յով գրվող բոլոր արմատական բառերն ու բառարմատները:

ԳԻՍ. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Ռ-ՅԻ ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ռ-ն հայկական այբուբենի մեջ հաջորդական կարգով 28-րդ տառն է, վոր կոչվում է ռա (խիկ ր-ն՝ րե): Նա առաջացել է հայկակ. ր+ր (րր) գումարից (յերբյակ — յեռյակ, Մարր — Մառ և այլն), իսկ ըստ պրոֆ. Աճառյանի՝ Ռ ն նախկին հունական, հետագայում լատինացած R ն է:

Ռ և ր հնչյուններն իրարից զատելու համար անհրաժեշտ է նրանց իրենց անուններով կոչել (ռա - րե), վոչ թե կոչտ կամ փափուկ անունը տալ:

1. Ռ ն թե բառասկզբում, թե բառամիջում, թե բառավերջում արտասանվում է կոչտ (ավելի ճիշտ կլինի ասել՝ լեզվի ծայրի թրթռոցով): Դպրոցականը պետք է՝ վարժվի ո՛րով գրվող բառերի ճիշտ արտասանության, վոր շատ է հեշտացնում անսխալ գրելը:

2. Ն բաղաձայնից առաջ գրվում է ռ (բռնել, կռնատ), յեթե շեշտի տեղափոխությամբ կամ բառի աճման հետևանքով միջից մի ձայնավոր դուրս ընկած չի. որինակ՝ գարուն — դարնան,

արյուն, արնաներկ և այլն: Բացառություն և կազմում զարնել բառը, վորի իսկականը զարկելն և (զարկանել):

3. Ոտարարմուտ բառերի սկզբին, հատուկ տնունների սկզբին և առհասարակ բառասկզբին ու յն գրվում.— Ռուզան, Ռաֆիկ, ռետին, ռեզին, ռոճիկ, ռուս, Ռումինիա և այլն: Բացառություն ևն կազմում շատ աննշան թվով բառեր, ինչպես բոպև, Բաֆֆի և այլն:

Գործածողը կասկածի դեպքում նախապես իր ցանկացած բառն ստուգում և սույն բառգրքույկով և ըստ այնմ գրում ուղիղը:

Մանր. — Փակադժում առած տառը ցույց և տալիս տվյալ բառի յերկգրության անսխալությունը:

ՏԱՌԵՐԻ ԱՅԲԲԵՆԱԿԱՆ ԿԱՐԳԸ

Ա, Բ, Գ, Դ, Ե, Չ, Է *), Ը, Թ, Ժ,
Ի, Լ, Խ, Ծ, Կ, Հ, Ձ, Ղ, Ճ, Մ,
Յ, Ն, Շ, Ո, Չ, Պ, Ջ, Ռ, Ս, Վ,
Տ, Ր, Ց, Փ, Ք, Ֆ:

ՅԵՐԿԲԱՐԲԱՌՆԵՐ

ՈՒ, յՈՒ, յԱ, յԵ, յՈ:

*) Է տառը 7 կամ 7-րդ նշանակությամբ պահվում է տառերի այբբենական կարգում- Ե տառը պտնում է իր 9-րդ նշանակությունը:

Ա

Աբուռ.
 Ագուռ (աղյուռ)
 Ագուավ
 Աթոռ
 Աթոռակալ
 Աթոռանիստ
 Ալեխառն
 Ախոռ
 Ակնակուռ
 Ակնառու
 Ակոռ, ակոխիք
 Ակոռավ
 Ահուելի
 Ամսոռ, բայց ամարա-
 յին, ամարանոց
 Ամրակուռ
 Անաչառ (անկողմնա-
 պահ)
 Անթառամ

Անտոակ
 Անտոիկ
 Անդրադառնալ, բայց՝
 անդրադարձում
 Անըմբոնելի
 Անընթեռնելի (ըն-
 թեռնել բառից)*
 Անկառույց
 Անկովան
 Անճոռնի
 Անճեռ(ն)ոցիկ
 Անճեռնհաս
 Անճեռնմխելի
 Անհառաչ
 Անմտառու
 Անպատկառ
 Անսպառ
 Անտառ
 Անփառունակ
 Աչառու-ություն, ա-
 չառոտ

*) Ընթերցելը ը-յով

Ապառաժ

Ապառիկ

Ապառնի

Առ (նախդիր)

Առ (խոփով շուռ տը-
ված հողը)Առ հրամ. (վերցրու,
զնիր)

Առագաստ

Առագաստանավ

Առաթուր (վտոնա-
տակ)

Առած

Առակ (այստեղից՝
խայտառակ)

Առաձգական

Առայժմ

Առանձին, առանձ-
նակի

Առանց, առանցք

Առապար (քարքարոտ
տեղ)

Առաջ-անավ

Առաջարան

Առաջադրանք, առա-
ջադրություն

Առաջարկ

Առաջիկա

Առաջքաշում

Առաջին

Առջնեկ

Առջև

Առասպել

Առաստաղ

Առավել-ություն, առ-
առավել(ն)

Առավոտ

Առատ-որեն, առատու-
թյուն, այլ և ա-
րատ (կեղտ, բիծ,
պակասություն)

Առատաձեռն

Առարկա, առարկայա-
կան, առարկել,
առարկություն

Առափնյա

Առաքինի, առաքի-
նություն

Առաքում, առաքել

Առբաժին (առողջապ.
բաժ.)

Առդիր (համելված)

Առեջ, առեջ ք

Առեղծված

Առ(յ)երևույթ

Առ(յ)երես

Առժողկոմ (առողջապ.
ժող. կոմիսար)

Առյուծ

Առևանգել, առևանգել

Առևտուր, առևտուր

Առևտրական

Առընթեր (ընթեանել
բառից)

Առընչություն

Առժամանակ

Առիթ-ով, առիթիվ

Առիչգոյն

Առիք (առաստաղ)

Առլեզ

Առկախ-ություն

Առկա-յություն (На-
личие)

Առկայծել

Առհասարակ

Առհամատեջա

Առհարկի

Առհամակ

Առձեռն

Առվիշտ

Առն-ական, առնացի

Առնաբար

Առնել, առա, այլ և

արմ (անել բայից)

Առուժ

Առնետ

Առնվաղն

Աստառ

Առ(վ)ույտ

Առ(վ)ողջություն

Առողջարար

Առք (նստած գինը,
առքի գինը)

Առողանել

Առտնին (տուն խոս-
քից)

Առորյա, առորեական

Առոք-փառոք

Առու, առվակ. այլ և
արու, արական
սեռ

Առույգ

Արբշիռ (հարբած)

Արևառ

Արյունոռչտ

Արնավառ

Ա(ր)ջառ (յեզան հորթ)

Արտառոց (անսովոր,
տարրերինակ)

Ափուռ-չփուռ

Բ

Բաժակաճառ

Բամբիռ (հին նվա-
գարան)

Բանակոխիվ

Բառ-ացի

Բառարան

Բառարմատ

Բառաչ-ել, բառաչյուն

Բարբառ-ել

Բառնալ, բառնիչ,
բայց բարձել

Բացառիկ

Բացառական

Բացառություն

Բեռ(ն), բեռնել. այլ
և բեր(ք), բերրի,
բերքատու

Բեռնատար

Բեռնավորում

Բեռ-ել

Բեռագիր

Բեռագործ

Բիարուռ (խայտա-
ռակ)

Բոբուալ

Բոել (գաճել)

Բոածեփ

Բոխ

Բոնել, բոնտել

Բոնի, բոնություն,
բոնանալ

Բոնաբարել

Բոնագանձում
 Բոնագրավում
 Բոնադրոսիկ
 Բոնակալ
 Բոնամարտ
 Բոնաշունչ
 Բոնավոր
 Բոնկել, բոնկում
 Բ(ու)ռնութի (քթա-
 լսոտ)
 Բոռալ
 Բոռնցք
 Բոնցքամարտ
 Բոռալ
 Բոռ
 Բոցավառ
 Բուռ(ն)

Գ

Գամփռ
 Գառ(ն), գառնուկ,
 գառնիկ
 Գառնարած
 Գավառ-ացի

Գերակշիռ, գերակշռել
 Գավառարարքառ
 Գթառատ
 Գոռ, գոռող
 Գոռալ, գոռոց, գոռ-
 գոռալ, գոռգոռոց
 Գոռելիս (խամեղու)
 Գոզալ, գոզացնել,
 գոզոց
 Գոեհ (փողոց)
 Գոեհիկ
 Գո(ր)փել
 Գոռո
 Գոռուղ (գանգուր)
 Գոռալ, գոռոց
 Գրավաճառ
 Գրգիռ, գրգռել, գրր-
 գոռւմ
 Գործառ(ն)ություն
 Գուռ (փոսքրած տեղ՝
 մեջը ջուր ածե-
 լու համար)

Դ

Դառ(ն). այլ և դար
(100-ամյակ)
Դառնորեն
Դառնալ, դառա, բայց
դարձա
Դատալճիո
Դեմառդեմ
Դեռ, դեռևս. այլ և
դեր, դերասան
Դեռահաս
Դեռատի
Դեռափթիթ
Դիմառնություն
Դյուրագրգիո
Դյուրըմբունելի
Դուլիկ (ապրուստ)
Դռնչյուն
Դուռ(ն) *), դռնակ.
այլ և 1) դուր
(դուր գալ) 2)
դուր (հյուսնի
գործիք)

*) Դրկից գրվում և ր-ով

Ձ

Ձանցառու, զանցա-
ռություն
Ձառ
Ձառամ-յալ
Ձառանցանք
Ձառիվայր
Ձեռալ
Ձեռուն (վորդ)
Ձեփյուռ
Ձկեռ
Ձկուտալ
Ձմուռս, զմուսել,
Ձռալ, զոոց
Ձուլամա (ահագին)
Ձոռ-ել, զոռ(ր)ի-զո-
ռով, այլ և զոր(ք),
զորություն, զո-
րատես
Ձուգակչիո
Ձուգահեռ-ական
Ձուռնա

Ը

Ըմբռնել, ըմբռնում
 Ընդառաջ-ել, ընդա-
 ռաջում
 Ընթեռնել-ի. բայց ըն-
 թերցել, ընթեր-
 ցում
 Ընձառյուծ
 Ընձեն(ն)ել

Թ

Թաթառ (ծովի քամի)
 Թառ-ել
 Թառ (նվազարան)
 Թառակ (թաղ)
 Թառամ-ել
 Թառանջ-ել
 Թառափ (ձուկ)
 Թառլան
 Թափառ-ել, թափա-
 ռական
 Թիթեռ-նիկ

Թշվառ-ություն
 Թումշկել
 Թոխչք, թոչել (թըռ-
 նել, թոցնել).
 ալ և թրջել
 (թաց անել)
 Թոչուն
 Թոուցիկ
 Թրթիռ, թրթռալ
 Թրվալ, թրվառն
 Թոռ (ցանց). ալ և
 թոր-ել (ծորել)
 Թոռ(ն), թոռնիկ

Ժ

Ժայռ, ժեռ
 Ժանգառ(ք)—ժանգ
 բառից
 Ժառանգ-ել
 Ժուռ (թթու՝ չհասած
 խաղող)
 Ժուռնալ

Ի

Ի բաց առյալ
 Ինքնաթիռ
 Ինքնայիւ
 Իշարեո
 Իսպառ

Լ

Լիարեո
 Լիսիոնիկ
 Լկո(ր)ահաչ
 Լյառ, լեռ(ն)
 Լեռնաշղթա
 Լոռ (շոռ). այլ Ե
 լոր-իկ (թռչուն)
 Լոռ (քարաքոս)
 Լուռ, լռել. այլ Ե լուր
 (համբավ)—լրա-
 նալ, լրագիր,
 լրատու, անլուր,
 լրտես
 Լուակյաց

Լուատյաց
 Լուիկ
 Լուռթյուն
 Լրագրավաճառ

Խ

Խայտառակ
 Խանդավառ. ություն
 Խառատ (հյուսն)
 Խառ(ն), խառնել,
 խառնուրդ
 Խառնակ ել, խառնա-
 կիչ
 Խառնափն թոր
 Խառնիխուռն
 Խառնիճաղանճ
 Խելառ-ել
 Խեչափառ (խեչեփար)
 Խժուել
 Խնդրառություն
 Խոկել, խոիկ
 Խոխվ (ցախ)
 Խոմփալ

Խոպոտ

Խոռալ, խոռոց

Խոտի-ել, խոտված.

այլ և խորովել,

խորոված

Խոտվահուշիկ

Խոտվարար

Խոժոռ-ել

Խոժոռաղեմ

Խոռ (պակասավոր).

այլ և խոր, խո-

րություն

Խոռ(ն). մի տեսակ

խոռ

Խոռոչ

Խուռն, խոնվել

Խուռներամ

Խոխոռոց, խոխոռալ,

խոխոռացնել. կա

նաև խրխրացնել

Ճ

Ճակուռ

Ճանրակշիռ

Ճառ (ն), ծառանալ,

ծառս լինել

Ճառատունկ

Ճառուղի

Ճառա-յություն

Ճթռ(ր)ել

Ճիծեռ(ն), ծիծեռնակ,

-իկ. կա նաև

ծիծառ

Ճոտի պոտի

Ճոմոտել, ծոմոտել

Ճոռ. այլ և ծոր-ել,

ծորակ

Ճուռ, ծուել, ծուռու-

մուռ. այլ և

ծրել - ծծվել և

միջով անցնել

Ճամաձուռի

1017
 2017
 2017

Կ

Կաճառ

Կայծոռիկ

Կայտառ

Կաշառ(ք), կաշառել

Կաշառակեր

Կանչվուտոց

Կապալառու

Կառա(ն)չյուն

Կառափնարան (կա-
ռափն՝ գանգ
բառից)

Կառն (փուռ)

Կառչել

Կառք. այլ և կարգ,
կարգուկանոն

Կառամատույց

Կառապան

Կառավարել, կառա-
վարություն

Կառուցում

Կարկառել (պարզել)
կարկառուն

Կարճառոտ

Կենսաթրթին

Կեռ, կեռումեն. այլ և
կեր, կերակուր

Կեռաս-ենի

Կեռման (ճանապարհի
ծուռումուռ տե-
ղեր)

Կեռիք (ժանիք)

Կեռոն (խոտեղեղ)

Կիսամեռ

Կիտուռ (մորելիս)

Կիրառում, կիրառել,
կիրառություն.
բայց՝ կիրարկել

Կնճիռ, կնճոնել

Կնճոտ-ել

Կշիռ, կշոնել

Կշոտրդ (ВЕСОВЩИЕ)

Կշոադատել

Կոահում, կոահել
(նախազգալ)Կոան, կուել, կուռ. այլ
և կրել (վրտն)

առնել, տանել)

կռանալ, կռացնել

կռանչել

կռավել

կռատուկ (բույս)

կռինչ, կռնչյուն

կռիվ, կռվել, կռվարար

կռթնել

կռկոալ, կռկոոց

կռճիկ, կռճուկ

կռտել, կռտած

կռվան (թիկունք,

հենարան)

կռունկ. այլ ե կրունկ

(կոշիկի)

կռուփ (բուռնցք)

կռխկո(ր)տել

կռնկոռնալ

կռո, կռուուրեզ(կ)յառ.

այլ ե կոր-աձև

կռու(ն), կռնակ

կռնատ

կռուք

կռապաշտ

կռատուկ

կռատուն

Հ

Հակառակ-ել, -որդ

Հակահառավարական

Հակաճառել

Համառ-ել, -ություն,

համառորեն. այլ

ե 1) համար (ք),

2) ինձ համար,

3) նոմեր(համար)

Համառոտ-ել, -ակի,

-ություն

Համառոտագրություն

Համասեռ

Համասիյուռ

Համբառնալ. բայց

համբարձավ

Հախուռն, հախուել

Հանձնառություն

(հանձն առնել).

այլ ե հանձնա-

րարություն

Հաշվառք, հաշվառում

Հաշվեկշիռ

Հառաչ-անք, -ել
 Հառաջ-արան
 Հառել (սևեռել մի
 կետի). այլ ե 1)
 հարել (մածոնը),
 2) հարել—հակ-
 վել վորևե մաքի
 Հառնել (հարություն
 առնել). բայց՝
 հարյավ
 Հեռու, հեռանալ. այլ
 ե հերու (անցած
 տարի)
 Հեռագիր
 Հեռակա-այել
 Հեշտայն
 Հևսպառ
 Հնոցավառ
 Հոիփսիմե, Հոիփսիկ.
 կրճ. Ռիմա
 Հոինդ, հոնդյուն
 Հոչակ-ել
 Հո(ր)ետոր
 Հո(ր)հուալ, հո(ր)հոոց.

այլ ե հրհրել, հրել
 Հոո(վ)մ, հոո(վ)մայեցի
 Հրավառ-ություն
 Հրթիռ
 Հոգեառ
 Հոռի
 Հոռետեսություն
 Հոռ(ր)ովել
 Հոտառություն
 Հուռ
 Հուռթի (առատ)

Ձ

Ձագառ(ր) -ածև
 Ձեռ(ն) *), ձեռաց. այլ
 ե ձեր (դերանուն)
 Ձեռներեց-ություն

*) Ձ ե ո արմատը գործ
 ե ածվում 50-ի չափ
 ր. և ած. բառերի մեջ՝
 ամեն տեղ նույնը մը-
 նալով, բացի ձերբա-
 կալել բառից:

Ձեռնամուխ

Ձեռնարկ-ություն

Ձեռն(ա)տու

Ձմեռ, ձմռան, ձմեռ-
նային (ձմրան,
ձմերային)

Ղ

Ղոաք-ղոաք (ազոավի
գուժարեր կանչը)

Ղոզնալ, զոզոոց

Ղոռալ, զոռոց

Ճ

Ճանկուել, ճանկու(ո)-
տել

Ճառ-ել, ճառախոսել.
այլ և ճար-ել
(հնարք), անճար-
ակ

Ճառագայթ

Ճկուել

Ճմբուել

Ճմռ(ը)ել

Ճմռտել

Ճպուռ, ճպուել, ճպոռոս

Ճոաքաղ

Ճոիկ

Ճոինչ, ճոնչալ

Ճոճոոց

Ճոնիկ (ДЕТСК. ХО-
ДУЛЬКА)

Ճովողյուն

Ճրագավառ (ЛАМПОВ-
ЩИК)

Ճոռոմ-աբան (ավե-
լորդաբան)

Ճոթն(ը)ել

Ճոռո, ճոներ (հող.)

Մ

Մահառիթ

Մամուռ, մամոապատ
մամոռոս

Մառախուղ, մառախ-
լապատ

Մառան
 Մառ (յերկնագույն)
 Մատուռ
 Մացառ-ոտ, -ուտ
 Մաքառում, մաքառել
 Մեռել, մեռնել. այլ և
 մերել (մածոնը)
 Մեռոն
 Միահամուռ
 Միառմի
 Միասեռ
 Մինչդեռ
 Միջոցառում
 Մռայլ-ել
 Մուտալ
 Մռ(ր)մռալ
 Մրմուռ
 Մռնչալ, մռնչել,
 մռնչյուն
 Մռռան, մռռալ
 Մռութ
 Մտառու-թյուն
 Մուլեռանդ
 Մոռ
 Մոռ(ա)նալ

Մոռացում, մոռացկոտ
 Մուռ (Ղիզը). այլ և
 մուր, մրոտ

Յ (Ե)

Յեղեռն-ազործ (վոճ-
 րագործ)
 Յեռ-ուռն, -ալ, աղում
 Յեռաջուր
 Յեռյակ (յերբյակ *),
 յեռակի
 Յեռամսյակ
 Յեռանդամ
 Յեռհարկանի
 Յեռտանի
 Յեռանկյուն
 Յեռածի
 Յեռանդ-ուռն
 Յերկրաբառ
 Յերկպառակուլթյուն
 (պառակտում
 խոսքից)

*) Յերեք, յերեսուն.
 յերբորդ գրվում և ը-ով

Ն

Նախաձեռնել, նախա-
ձեռնություն

Նառ (քարվանհն ա-
ռաջնորդող ուղտ)

Նեո(ն) - վատ հակուժ-
ներով ծնված
մարդ (կրոնակ.
իմաստով)

Ներսոյալ

Նշանառություն
(զինվ. տ.)

Նոնակ (զինվ. տերմ.)

Նկատառում

Նուռ

Շ

Շահագրգիռ շահագր-
գուել, շահագր-
գություն

Շառ-ոտ. այլ և շար(ք)³

շարել, շարեշար

Շառադունել(կարմրել)

Շառաչ-ել, շառաչյուն

Շառավիղ

Շառլատան

Շարժառիթ

Շեռ (մեղ)

Շնթոկել

Շնչառություն

Շնչասպառ

Շշպուել

Շոայլ-ել, -ություն

Շոխնդ, շոնդյուն

Շոնդալից

Շոշուալի

Շրջանառություն

Շոռ. այլ և շոր (հա-
գուստ)

Շուռ. շուռումուռ

Շուրջառ

Չ

Չանգոնի, չանգո(ո)-
տեի, չանկո(ո)-
տեի

Չոնի

Չոռ (անասունների
հիվանդություն
չոռ քեզ, այլ և
չոր, չորանալ

Պ

Պայծառ-որեն

Պառակտում

Պառալի-ել, -ություն

Պառկել

Պառնաս (բարձրունք)

Պաստառ-ել

Պաստառագործ

Պատառ-ել, -ոտել,
պատռել, այլ և
պատրել (պատ-
րանք բառից)

Պատառաքաղ

Պատկառանք, պատ-
կառել

Պատճառ-ել

Պատճառարանել

Պետառ (պետական
առևտուր)

Պո(ր)աս

Պոատ, կիսատ-պոատ

Պոթկերես

Պո(ր)ճոկել

Պո(ր)կել

Պոռո

Պոռոյգ (ոժիտ)

Պոռնգ(կ)

Պոստել (արհամարհա-
կան շարժում ա-
նել)

Պտո(ր)ել

Պոռալ

Պոռթկալ, պոռթկում

Պոռնիկ, պոռնկանալ,
պոռնկություն

Պոռոտ-ախոտ

Ձառուջհանդամ
 Ձերմեհոանդ
 Ձեռուցանել (տաքաց-
 նել)
 Ձրխմուռ

Ռադ անել
 Ռազմ-իկ
 Ռ(ա)հաթ
 Ռահմ
 Ռահվիրա (ուղեցույց,
 առաջնորդ)
 Ռամիկ
 Ռամկավար
 Ռայոն
 Ռանդ (յերանդ բառից)
 Ռանդա, ոանդել
 Ռանչաար
 Ռապորտ
 Ռաստ, ոաստ գալ
 Ռաստ (արևել. յեղա-
 նակ)

Ռացիոն-ալ. ալիզա
 ցիա
 Ռաֆայել, Ռաֆիկ
 Ռեալ-իզմ
 Ռերեկա
 Ռերուս (բերուս)
 Ռեզին և
 Ռեծիսյոր
 Ռելս (յերախ բառից)
 Ռեկորդ
 Ռեհան
 Ռեվերանս
 Ռեֆորմ-ատոր (բե-
 ֆորմ)
 Ռիթմ-իկ
 Ռիմա
 Ռիսկ
 Ռնգեղջյուր
 Ռոճիկ
 Ռուբեն, Ռուբիկ
 Ռ(ր)ուբլի
 Ռուզան, Ռուզիկ
 Ռուզղ (ապրուստ)
 Ռուժբ
 Ռմբակոծել
 Ռմբաձիգ

Ռոստոմ, Ռուստամ
Ռունգ, Ռնգային
Ռուս, Ռսնակ, Ռու-
սաստան

Ս

Սառ(ն)-որեն, սառել,
սառչել, սառեց-
նել. այլ է սար
(բլուր)

Սառնամանիք

Սառնարյուն

Սառնավար

Սառնորեն

Սառուց

Սառցահալ

Սառցահատ

Սառցարան

Սավառնել, սավառնակ

Սարսուռ, սարսուել.

այլ է սարսել

(սարսափել)

Սևո-ական. այլ է 1)
սեր, սերվել, սե-
րունդ, 2) սեր—
սիրել, 3) սեր,
սերուցք

Սևեռել

Սիսեռ

Սիրառատ

Սկավառակ

Սկյուռ

Սնափառ-ություն(դա-
տարկ փառքով
տարվել)

Սպառնալ-իք

Սպառնազիր

Սպառազեն, սպառա-
զինում

Սպառում, սպառել

Սպառկոտպ (սպառո-
դական կոտպերա-
տիվ)

Սոնի, սոնակ

Սրտառուչ

Սրտամեռ

Սփռոց, սփռել

Վ

Վաղվաթեի
 Վաճառ(ք), վաճառեի
 այլ և վճար եի
 Վաճառական
 Վաճառորդ (продавец)
 Վաշխառու
 Վառ-եի. այլ և վար-եի
 (հողը, գործը),
 վարիչ
 Վառարան
 Վառիկ (վառեկ)
 Վառիչ (зажигальщик)
 Վառվառուն
 Վառոդ
 Վերակառուցում
 Վերտառություն
 Վճիռ, վճեի. այլ և
 վոճիր (հանցանք),
 վոճրագործ
 Վճոարեի
 Վճոական
 Վոաղ-եի

Վոնդեի
 Վոնչալ
 Վոչալ, վոչոց
 Վտառ (ձկների խումբ).
 այլ և վտար-եի
 (հեռացնել)
 Վոռնոց, վոռնալ
 Վոռոգում, վոռոգել
 Վոսկեհուն (վոսկե-
 փայլ)

Տ

Տակառ
 Տակուր
 Տառ-ացի. այլ և տար
 (տանեի)
 Տառակեր (պաշտոնա-
 կան)
 Տառաձույլ
 Տառապանք
 Տառեխ (ձկի տեսակ)
 Տեռել (բարկու-
 թյունը շարժել)

Տկոել

Տոուզ, տու(ր)ղել

Տոնգալ-ի

Տոտալ

Տո(ր)փանք (տոեփ
բառից). նշ. ե
ըսուն ցանկու-
թյուն

Յ

Յանցառ

Յատկոտում

Յուուկ (կայմ)

Փ

Փառ

Փառ(ք)

Փառամոլ

Փառավոր

Փառատենչ

Փառահեղ

Փթուուկ

Փնտուել. բայց ճիշտը
փնտրել-ն ե

Փոթկոց, փոթկալ

Փոել, փովածք

Փոնչոց, փոնչալ,
փոնչացնել

Փոշտալ, փոշտոց

Փոռալ, փոռան

Փոփուալ (փրփուալ)

Փոխառություն

Փորձառություն

Փուու, փոնչի

Ք

Քաշքո(ր)տուկ, քաշ-
քո(ր)տիլ

Քավթառ

Քառ (խուլ), քառանալ.
այլ ե քար, քա-
րանալ, քարափ,
քարոտ

Քառ-որդ

Քառաթե

Քառասուն

Քառյակ

Քառասպարիկ

Քառանկյուն

Քառածի

Քեռի

Քեռակին

Քեռայր

Քեռորդի

Քոռ-անալ, այլ և
քոր-ել

Քուռակ

Ո

Ոճառ

Ոճոռ(ր)ք, ոջորք

Ոռնալ (վոռնալ)

Ու

Ուժասպառ

Ուղեքեռ (բազաժ)

Ուղղափառ (դավա-
նանք)

Ուռա (ուռչել բառից)

Ուռ(ու)մ. (բացական-
չություն)

Ուռի, ուռենի

Ուռկան

Ուռճանալ, ուռճացում

Ուռել, ուռչել

Ուռուցիկ, ուռու(յ)ցք

Փ

Փռակ

Փռաղ(ա)

Փռենչ (Ֆրենչ)

Փռալ

Ն Շ Ա Ն Ա Կ Ո Ւ Մ Ն Ե Ր

Ն Շ Ա Ն Ա Կ Ո Ւ Մ Ն Ե Ր

Ն Շ Ա Ն Ա Կ Ո Ւ Մ Ն Ե Ր

Հ Ա Վ Ե Լ Վ Ա Ց

Չ

Չոփուռ

Ջ

Ջուռ(ր)ա, ջուռա-ջուռա (տեսակ-տեսակ)

Թ

Թաղի, սաղի յեմ (համաձայն էմ)

Թաշիզ (քաջ)

Թեզլամենա (ընդլամենա)

Թեժիմ (ըժիմ)

Թեպերաուար (ըպերաուար)

Թեպլիկա

Թես

Ս

Սակո (ադրավի տեսակ թռչուն), այլ և սակր,
սակրավոր (կայնավոր)

Փոչակ (պուրակ)

Քաշքս(ր)տոց

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0036077

40 4.

~~40~~ 104.

A $\frac{\tau}{2017}$

754

Гис. Ованнисян

Карманный словарь

для правильного употребления буквы **Ր** (арм. тверд. Р)

ГОСИЗДАТ ГРУЗИИ

Тифлис—1933 г.